
SPREJETA BESEDILA

P8_TA(2018)0447

Minimalni standardi za manjšine v EU

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 13. novembra 2018 o minimalnih standardih za manjšine v EU (2018/2036(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju členov 2 in 3(3) Pogodbe o Evropski uniji (PEU) ter člena 19 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju členov 10, 21 in 22 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,
- ob upoštevanju Direktive Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost¹ (direktiva o rasni enakosti),
- ob upoštevanju kopenhavskih meril in sklopa predpisov Unije, ki jih mora država kandidatka izpolnjevati, če želi pristopiti k Uniji (pravni red Evropske unije),
- ob upoštevanju Deklaracije OZN o pravicah pripadnikov narodnih ali etničnih, verskih in jezikovnih manjšin ter Deklaracije OZN o pravicah domorodnih ljudstev,
- ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic, ki jo je generalna skupščina OZN sprejela leta 1948,
- ob upoštevanju resolucije generalne skupščine OZN A/RES/60/7 z dne 1. novembra 2005 o spominu na holokavst,
- ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah in njenih protokolov, zlasti protokola št. 12 o nediskriminaciji,
- ob upoštevanju poročila Agencije Evropske unije za temeljne pravice o temeljnih pravicah za leto 2018 in njene druge raziskave Evropske unije o manjšinah in diskriminaciji (EU-MIDIS II),
- ob upoštevanju Konvencije OZN o pravicah invalidov in izbirnega protokola k njej (A/RES/61/106), sprejete 13. decembra 2006,

---

¹ UL L 180, 19.7.2000, str. 22.

- ob upoštevanju Okvirne konvencije za varstvo narodnih manjšin in Evropske listine o regionalnih ali manjšinskih jezikih, ki ju je sprejel Svet Evrope,
- ob upoštevanju resolucije parlamentarne skupščine Sveta Evrope št. 1985, sprejete leta 2014, o položaju in pravicah narodnih manjšin v Evropi,
- ob upoštevanju resolucije parlamentarne skupščine Sveta Evrope št. 2153, sprejete leta 2017, o spodbujanju vključevanja Romov in potujočih skupin,
- ob upoštevanju resolucije parlamentarne skupščine Sveta Evrope št. 2196, sprejete leta 2018, o zaščiti in spodbujanju regionalnih ali manjšinskih jezikov v Evropi,
- ob upoštevanju resolucije Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope št. 424, sprejete leta 2017, o regionalnih in manjšinskih jezikih v Evropi,
- ob upoštevanju priporočila parlamentarne skupščine Sveta Evrope št. 1201, sprejetega leta 1993, o dodatnem protokolu o pravicah manjšin k Evropski konvenciji o človekovih pravicah,
- ob upoštevanju deklaracije odbora ministrov Sveta Evrope o naraščanju anticiganizma in rasističnega nasilja nad Romi v Evropi, ki je bila sprejeta 1. februarja 2012,
- ob upoštevanju smernice 5 o odnosih med Svetom Evrope in Evropsko unijo, sprejete v Varšavi 16. in 17. maja 2005 na tretjem vrhu voditeljev držav in vlad Sveta Evrope,
- ob upoštevanju dokumenta OVSE iz Københavna iz leta 1990 in številnih tematskih priporočil in smernic o pravicah manjšin, ki sta jih izdala Visoki komisar za narodne manjšine OVSE in Urad za demokratične institucije in človekove pravice OVSE,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. februarja 2018 o varstvu in nediskriminaciji manjšin v državah članicah EU¹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. oktobra 2017 o vidikih temeljnih pravic pri vključevanju Romov v EU: boj proti anticiganizmu²,
- ob upoštevanju Okvirnega sklepa Sveta 2008/913/PNZ z dne 28. novembra 2008 o boju proti nekaterim oblikam in izrazom rasizma in ksenofobije s kazensko-pravnimi sredstvi³,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. decembra 2016 o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji⁴,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. aprila 2015 ob mednarodnem dnevu Romov – rasno sovraštvo do Romov v Evropi in priznanje, s strani EU, dneva spomina na genocid nad Romi med drugo svetovno vojno⁵,

---

¹ Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0032.

² UL C 346, 27.9.2018, str. 171.

³ UL L 328, 6.12.2008, str. 55.

⁴ UL C 238, 6.7.2018, str. 2.

⁵ UL C 328, 6.9.2016, str. 4.

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. septembra 2013 o ogroženih evropskih jezikih in jezikovni raznolikosti v Evropski uniji¹,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 8. junija 2005 o varstvu manjšin in protidiskriminacijski politiki v razširjeni Evropi²,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. decembra 2017 o poročilu o državljanstvu EU iz leta 2017: krepitev pravic državljanov v Uniji demokratičnih sprememb³,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. oktobra 2016 s priporočili Komisiji o uvedbi mehanizma EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice⁴,
  - ob upoštevanju sodb in sodne prakse Sodišča Evropske unije in zlasti zadeve T-646/13 (Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe proti Komisiji) ter sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice,
  - ob upoštevanju poročil in raziskav Agencije Evropske unije za temeljne pravice, kot je poročilo o spoštovanju in zaščiti pripadnikov manjšin za obdobje 2008–2010, in drugih poročil nacionalnih, evropskih in mednarodnih organizacij ter nevladnih organizacij na tem področju,
  - ob upoštevanju dejavnosti in ugotovitev medskupine Evropskega parlamenta za tradicionalne manjšine, narodne skupnosti in jezike,
  - ob upoštevanju člena 52 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve ter mnenja Odbora za kulturo in izobraževanje (A8-0353/2018),
- A. ker so pravice pripadnikov manjšin neločljiv del človekovih pravic, ki so univerzalne, nedeljive in neodvisne; ker sta varovanje in spodbujanje pravic manjšin bistvena za mir, varnost in stabilnost ter za spodbujanje strpnosti, medsebojnega spoštovanja, razumevanja in sodelovanja med vsemi ljudmi, ki živijo na določenem ozemlju;
- B. ker je EU mozaik kultur, jezikov, ver, tradicij in zgodovine, ki tvori skupnost različnih državljanov, ki jih združujejo skupne temeljne vrednote; ker to bogastvo Evrope ni samoumevno ter bi ga bilo treba zaščititi in negovati;
- C. ker približno 8 % državljanov EU pripada narodni manjšini, približno 10 % pa jih govori regionalni ali manjšinski jezik; ker vztrajno nadlegovanje, diskriminacija (vključno z večplastno in presečno diskriminacijo) in nasilje omejujejo ljudi pri polnem uveljavljanju temeljnih pravic in svoboščin ter ogrožajo njihovo enakopravno udeležbo v družbi;
- D. ker lahko varovanje pravic pripadnikov manjšin pomaga pri zagotavljanju trajnostne prihodnosti za Evropo ter prispeva k zagotavljanju spoštovanja načel dostojanstva, enakosti in nediskriminacije; ker koristi niso omejene samo na manjšine, saj bodo s to

---

¹ UL C 93, 9.3.2016, str. 52.

² UL C 124 E, 25.5.2006, str. 405.

³ UL C 369, 11.10.2018, str. 11.

⁴ UL C 215, 19.6.2018, str. 162.

zaščito in spodbujanjem zagotovljeni stabilnost, gospodarski razvoj in blaginja za vse;

- E. ker je bil z Lizbonsko pogodbo v primarno zakonodajo EU uveden izraz „pripadniki manjšin“, kar je prva izrecna omemba tega izraza v zgodovini zakonodaje EU; ker člen 2 PEU določa, da „Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin“ in da so te vrednote „skupne vsem državam članicam v družbi, ki jo označujejo pluralizem, nediskriminacija, strpnost, pravičnost, solidarnost ter enakost žensk in moških“; ker ugotavlja, da so te vrednote skupne vsem državam članicam in jih morajo EU in vsaka država članica posebej dosledno spoštovati in dejavno spodbujati v vseh svojih politikah, notranjih in zunanjih; ker se morajo te pravice obravnavati enako kot druge pravice, zapisane v Pogodbah;
- F. ker pogodbi EU, ki v zvezi s tem temeljita na pristopu mednarodnega prava, ne opredeljujeta izraza „manjšine“; ker v skladu s členom 17 PEU Komisija skrbi za uporabo Pogodb;
- G. ker člen 19 PDEU določa, da Svet lahko po posebnem zakonodajnem postopku in po odobritvi Evropskega parlamenta soglasno sprejme ustrezne ukrepe za boj proti diskriminaciji;
- H. ker je z Listino EU o temeljnih pravicah pojem narodnih manjšin postal izraz, ki se uporablja v zakonodaji EU; ker člen 21 Listine izrecno poudarja, da je diskriminacija prepovedana; ker bi bilo treba posebno pozornost nameniti varstvu temeljnih pravic posameznikov v najbolj ranljivih okoliščinah;
- I. ker člen 9 PEU glede opredelitve državljanstva Unije izrecno navaja, da Unija spoštuje načelo enakosti svojih državljanov, ki so deležni enake obravnave s strani njenih institucij, organov, uradov in agencij;
- J. ker sta Okvirna konvencija za varstvo narodnih manjšin in listina o jezikih pomembna dosežka mednarodnega sistema za zaščito manjšin in pomembni mednarodni orodji za določanje standardov za države pogodbenice; ker je učinek teh sporazumov oslavljen zaradi počasnega postopka ratifikacije, pridržkov pogodbenic in pomanjkanja pristojnosti nadzora, zaradi česar so odvisni od dobre volje držav; ker sistematično neizvajanje sodb, odločb in priporočil vodi tudi k normalizaciji nespoštovanja teh dveh mednarodnih instrumentov;
- K. ker bi bilo treba pri oblikovanju skupnih evropskih minimalnih standardov za varstvo pravic pripadnikov manjšin upoštevati dobro prakso, ki se že uporablja v državah članicah, na primer v Italiji (Alto Adige/Južna Tirolska) ali v Nemčiji (Schleswig-Holstein);
- L. ker pravice pripadnikov manjšin zagotavljajo večstranski in dvostranski mednarodni sporazumi ter so zapisane v ustavnih sistemih številnih držav članic, njihovo spoštovanje pa je pomemben pogoj za oceno pravne države;
- M. ker je direktiva o rasni enakosti ključni pravni ukrep za boj proti etnični in rasni diskriminaciji; ker je več držav članic še vedno ne izvaja v celoti; ker v skladu s členom 5 te direktive velja, da za zagotovitev popolne enakopravnosti načelo enakega obravnavanja ne ovira držav članic pri ohranjanju ali sprejemanju nekaterih ukrepov za

preprečevanje prikrajšanosti ali za nadomestilo neugodnosti, ki so povezane z raso ali narodnostjo;

- N. ker slogan Evropske unije „Združena v raznolikosti“, sprejet leta 2000, poudarja spoštovanje raznolikosti kot eno izmed temeljnih vrednot Evropske unije;
- O. ker so kopenhavska merila del meril za pristop k EU; ker se v skladu z enim od treh kopenhavskih meril od držav jasno zahteva, da zagotovijo demokracijo, vladavino prava, človekove pravice ter spoštovanje in zaščito manjšin; ker se po tem, ko država kandidatka postane država članica, pravice manjšin ne nadzorujejo več;
- P. ker izkušnje kažejo, da so države v predpristopnem procesu bolj pripravljene spoštovati kopenhavska merila; ker se kot posledica pomanjkanja zadostnega okvira za zagotavljanje, da bi se ta merila po pristopu izpolnjevala, pričakuje resno nazadovanje v mnogih državah članicah po pridružitvi EU; ker v EU države članice še vedno nimajo skupnih standardov na ravni Unije za zaščito manjšin;
- Q. ker ima Unija trenutno za odzivanje na sistematične in institucionalne pojave diskriminacije, rasizma in ksenofobije na voljo samo instrumente z omejeno učinkovitostjo; ker so bili kljub številnim pozivom Komisiji sprejeti le omejeni ukrepi za zagotovitev učinkovitega varstva pripadnikov manjšin;
- R. ker je treba razviti močne instrumente in postopke pravne države, da bi zagotovili spoštovanje načel in vrednot iz Pogodb po vsej Uniji; ker je spoštovanje pravic pripadnikov manjšin sestavni del teh vrednot; ker bi moral obstajati učinkovit mehanizem za odpravo preostalih pomanjkljivosti; ker bi moral ta mehanizem temeljiti na dokazih, biti objektivni, nediskriminatorni, spoštovati načela subsidiarnosti, nujnosti in sorazmernosti, se uporabljati za države članice in institucije Unije, temeljiti na stopenjskem pristopu ter vključevati preventivno in korektivno komponento; ker je Parlament podprl tak mehanizem v resoluciji z dne 25. oktobra 2016 s priporočili Komisiji o uvedbi evropskega mehanizma za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice, ki bi pomembno prispeval k skupnemu evropskemu pristopu k upravljanju, ki ga trenutno ni;
- S. ker so jeziki neločljiv del evropske identitete in najbolj neposreden izraz kulture; ker je spoštovanje jezikovne raznolikosti temeljna vrednota EU, kakor je na primer določeno v členu 22 Listine in preambuli PEU, ki se sklicuje na zajemanje „navdiha iz kulturne, verske in humanistične dediščine Evrope, iz katere so se razvile univerzalne vrednote nedotakljivosti in neodtujljivosti človekovih pravic, svobode, demokracije, enakosti in pravne države“;
- T. ker je jezikovna raznolikost pomemben del kulturnega bogastva regije; ker od 40 do 50 milijonov ljudi v EU govori enega izmed 60 regionalnih in manjšinskih jezikov Unije, od katerih so nekateri resno ogroženi; ker je po vsej Evropi mogoče zaznati upad manjšinskih jezikov; ker so jeziki, ki jih govorijo v manjših skupnostih in ki nimajo uradnega statusa, še bolj izpostavljeni tveganju, da bodo izumrli;
- U. ker približno ena oseba od tisočih kot svoj prvi jezik uporablja nacionalni znakovni jezik; ker bi bilo treba tem jezikom dodeliti status uradnih jezikov;
- V. ker sta v vključujočih družbah pomembni tako individualna kot narodna identiteta in ker

nobena izmed njiju ne izključuje druge; ker so v nacionalnih zakonodajnih sistemih držav članic velike vrzeli, povezane z manjšinami, za same sisteme pa je značilna nizka raven usklajenosti in enakomernosti;

- W. ker je kulturna dediščina Evrope bogata in raznolika; ker kulturna dediščina bogati življenja posameznih državljanov; ker člen 3 PEU določa, da Unija „spoštuje svojo bogato kulturno in jezikovno raznolikost ter skrbi za varovanje in razvoj evropske kulturne dediščine“; ker pripadniki manjšin, ki v Evropi živijo že več stoletij, prispevajo k tej bogati, edinstveni in raznoliki dediščini ter so neločljiv del evropske identitete;
- X. ker so razlike med državami članicami na področju priznavanja manjšin in spoštovanja njihovih pravic velike; ker se manjšine v EU še vedno soočajo z institucionalizirano diskriminacijo, so izpostavljene žaljivim stereotipom in celo njihove pridobljene pravice so pogosto omejene ali pa se izvajajo izbirno;
- Y. ker je razlika med varstvom manjšin in politikami za boj proti diskriminaciji; ker nediskriminacija ne zadostuje za ustavitev asimilacije; ker je dejanska enakost več kot le izogibanje diskriminaciji in pomeni zagotavljanje, da lahko manjšine uveljavljajo svoje pravice, na primer pravico do identitete, uporabe jezika in izobrazbe, kulturnih, državljskih in drugih pravic, ki so primerljive z enakimi pravicami večine;
- Z. ker naraščajoče ksenofobno nasilje in sovražni govor v Evropski uniji, ki ga pogosto spodbujajo skrajno desne sile, vpliva na pripadnike manjšin in je usmerjeno nanje;
- AA. ker državljani EU, ki so pripadniki manjšin, pričakujejo, da se na evropski ravni stori več za zaščito njihovih pravic, kot kažejo številne peticije, predložene Evropskemu parlamentu;
- AB. ker je evropska državljanska pobuda Minority Safepack zbrala 1 215 879 podpisov po vsej EU, kar kaže na voljo državljanov EU, da bi se okrepil zakonodajni okvir, ki ureja politiko manjšin na ravni EU;
- AC. ker je še vedno mogoče precej izboljšati način dejanskega izvajanja varstva teh pravic v EU; ker legitimnost demokratičnih ustanov temelji na tem, da v njih sodelujejo in so v njih zastopane vse družbene skupine, vključno s pripadniki manjšin;
  - 1. opozarja, da morajo države članice manjšinam zagotoviti popolno uveljavljanje človekovih pravic, bodisi kot posameznikom ali kot skupnostim;
  - 2. opozarja, da medtem ko je varstvo manjšin sestavni del kopenhavskih meril, ki veljajo tako za države kandidatke kot države članice, ni zagotovila za to, da bodo države kandidatke po vstopu v Evropsko unijo še naprej izpolnjevale obveznosti v skladu s temi merili;
  - 3. ugotavlja, da EU še vedno nima učinkovitih instrumentov za spremljanje in uveljavljanje spoštovanja pravic manjšin; obžaluje, da je bila EU na področju varstva manjšin bodisi prepričana, da njene države članice spoštujejo pravice manjšin, bodisi se je zanašala na zunanje instrumente za spremljanje, kot so instrumenti OZN, Sveta Evrope in OVSE;
  - 4. ugotavlja, da je to, da države članice pred pristopom k Uniji in po njem spoštujejo kopenhavska merila, treba nenehno spremljati ter da je potreben stalen dialog v

Parlamentu, Komisiji in Svetu ter med njimi; poudarja, da je treba vzpostaviti celovit sistem EU za zaščito manjšin, ki bi ga spremljal trden mehanizem za nadzor;

5. opozarja, da ima Evropska komisija v skladu s členom 17(1) PEU kot varuhinja Pogodb legitimnost in pristojnost za zagotavljanje, da vse države članice spoštujejo načela pravne države in druge vrednote iz člena 2 PEU; zato meni, da ukrepi, ki jih je Komisija sprejela za uspešno izvajanje te naloge in preverjanje, ali države članice še vedno izpolnjujejo pogoje, ki so veljali pred njihovim pristopom, ne pomenijo kršitve suverenosti držav članic;
6. opozarja, da ima v okviru obstoječih mednarodnih standardov vsaka država članica pravico opredeliti pripadnike narodnih manjšin;
7. opozarja, da v politiki EU ni niti skupnih standardov EU za pravice manjšin niti jasnega dogovora o tem, kdo lahko velja za pripadnika manjšine; ugotavlja, da opredelitve manjšin ni niti v Deklaraciji OZN o pravicah pripadnikov narodnih ali etničnih, verskih in jezikovnih manjšin niti v Okvirni konvenciji za varstvo narodnih manjšin; poudarja, da je treba zaščititi vse narodne ali etnične, verske in jezikovne manjšine, ne glede na opredelitev, in da je treba vsako opredelitev uporabljati prožno, saj je dejanska vključitev upravičencev do zaščite manjšinskih pravic pogosto del razvojnega procesa, ki lahko nazadnje privede do uradnega priznanja; priporoča, da mora na podlagi načel subsidiarnosti, sorazmernosti in nediskriminacije opredelitev „narodne manjšine“ temeljiti na opredelitvi iz priporočila parlamentarne skupščine Sveta Evrope št. 1201 (1993) o dodatnem protokolu o pravicah manjšin k Evropski konvenciji o človekovih pravicah, tj. kot skupine ljudi v državi, ki:
  - prebivajo na ozemlju te države ali so njeni državljani,
  - imajo dolgoletne, močne in trajne vezi s to državo,
  - imajo posebne etnične, kulturne, verske ali jezikovne značilnosti,
  - so dovolj reprezentativni, vendar jih je manj kot večinskega prebivalstva te države ali regije,
  - želijo ohraniti svojo samobitnost in identiteto, kulturo, tradicijo, vero ali jezik;
8. opozarja na smernico 5 o odnosih med Svetom Evrope in Evropsko unijo, kakor so jo sprejeli voditelji držav in vlad držav članic Sveta Evrope v Varšavi 16. in 17. maja 2005 in v kateri je navedeno, da si bo Evropska unija v okviru svojih pristojnosti prizadevala za prenos teh vidikov v svojo zakonodajo;
9. ugotavlja, da je za izvajanje nekaterih delov določb Okvirne konvencije za varstvo narodnih manjšin in Evropske listine o regionalnih in manjšinskih jezikih (v nadaljnjem besedilu: listina o jezikih) pristojna EU ter opozarja na ugotovitev Agencije Evropske unije za temeljne pravice, da lahko Unija kljub temu, da ni v celoti zakonsko pristojna za odločanje o zaščiti narodnih manjšin kot takih, odloča pri raznih drugih vprašanjih, ki zadevajo pripadnike narodnih manjšin;
10. meni, da je potreben zakonodajni predlog o minimalnih standardih za varstvo manjšin v EU, in sicer po ustreznih ocenah učinka ter v skladu z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti, ki veljata za države članice, da bi izboljšali položaj manjšin in zaščitili

že obstoječe pravice v vseh državah članicah, hkrati pa se izognili dvojnemu merilu; meni, da bi morali ti standardi, ob upoštevanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti, temeljiti na tistih, ki so že kodificirani v instrumentih mednarodnega prava, in da bi morali biti trdno vpeti v pravni okvir, ki zagotavlja demokracijo, načelo pravne države in temeljne pravice po vsej EU, hkrati pa bi bilo treba vzpostaviti tudi delujoč mehanizem spremljanja; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da njihov pravni sistem ne omogoča diskriminacije pripadnikov manjšin, ter sprejmejo in izvajajo usmerjene zaščitne ukrepe;

11. opozarja, da je varstvo pravic manjšin del predloga za sklenitev pakta Unije za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice; v zvezi s tem želi spomniti na prošnjo Komisiji iz svoje resolucije z dne 25. oktobra 2016 o mehanizmu EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice, naj predloži predlog za sklenitev pakta EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice, in to prošnjo ponavlja; poziva Komisijo, naj pravice manjšin vključi v vse ustrezne poddele mehanizma EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice;
12. spodbuja Evropsko komisijo, naj ustanovi komisijo na ravni EU (bodisi v okviru obstoječih struktur ali kot ločen organ) za priznavanje in zaščito manjšin v EU;
13. pozdravlja uspešno prijavo in zbiranje podpisov v okviru evropske državljanske pobude Minority SafePack, ki poziva k evropskemu okviru za varstvo manjšin; spodbuja Komisijo, naj poišče načine za izboljšanje zastopanosti interesov in potreb manjšin na ravni EU;
14. poziva Komisijo in države članice, naj zaščitijo pravice pripadnikov manjšin do ohranjanja, zaščite in razvoja lastne identitete ter sprejmejo potrebne ukrepe za zagotavljanje učinkovitega sodelovanja manjšin v družbenem, gospodarskem in kulturnem življenju ter javnih zadevah;
15. opozarja, da se državljanstvo EU pridobi z državljanstvom države članice, ki je urejeno z nacionalnim pravom; opozarja, da se morajo države članice na področju dostopa do nacionalnega državljanstva ravnati po načelih zakonodaje EU, kot sta načeli sorazmernosti in nediskriminacije, ki sta temeljito razdelani v sodni praksi Sodišča Evropske unije; spominja, da člen 20 PDEU določa, da so vse osebe z državljanstvom ene od držav članic tudi državljani Unije, s pravicami in dolžnostmi, ki so določene v Pogodbah in v Listini; opozarja, da je v skladu s Pogodbama vsak državljan EU deležen enake pozornosti evropskih institucij;
16. ponovno izraža globoko zaskrbljenost zaradi številnih Romov brez državljanstva v Evropi, ki so v položaju, v katerem jim je v celoti odvzet dostop do socialnih, izobraževalnih in zdravstvenih storitev ter so odrinjeni na rob družbe; poziva države članice, naj odpravijo apatridnost in zagotovijo, da bodo vsi uživali temeljne človekove pravice;
17. spodbuja države članice, naj sprejmejo učinkovite ukrepe za odpravo ovir pri dostopu manjšin do sistema zdravstvenega varstva; ugotavlja, da imajo manjšinske skupine slabši dostop do zdravstvenih storitev in informacij; spodbuja Komisijo in države članice, naj manjšinam zagotovijo dostop do telesnega in duševnega zdravstvenega varstva brez diskriminacije;

18. poziva Evropsko unijo, naj pristopi k Okvirni konvenciji za varstvo narodnih manjšin in listini o jezikih, države članice pa k ratifikaciji teh dokumentov in upoštevanju načel, določenih v njih; poziva države članice in Komisijo, naj se vzdržijo ukrepov, ki so v nasprotju s temi načeli; poudarja, da se morajo pri oblikovanju minimalnih standardov za manjšine institucije in države članice EU vzdržati sprejemanja zakonov in upravnih ukrepov, ki omejujejo pravice pripadnikov manjšin ali od njih odstopajo;
19. ponovno potrjuje, da domorodna ljudstva pri uveljavljanju svojih pravic ne smejo biti diskriminirana in imajo pravico do dostojanstva in raznolikosti svoje kulture, tradicij, zgodovine in prizadevanj, ki se morajo ustrezno odražati v izobraževanju in javno dostopnih informacijah; spodbuja države članice, ki tega še niso storile, naj ratificirajo konvencijo o domorodnih in plemenskih ljudstvih (konvencija MOD št. 169) in jo izvajajo v dobri veri;
20. meni, da je treba na podlagi izvajanja mednarodnih standardov in norm v EU pripraviti skupne evropske minimalne standarde za varovanje pravic pripadnikov manjšin v skladu s postopkovnimi načeli dobrega sosedstva in prijateljskih odnosov ter z zagotavljanjem sodelovanja med državami članicami in s sosednjimi tretjimi državami; meni, da se obstoječe pravice in standardi za zaščito pripadnikov manjšin s sprejetjem teh skupnih evropskih minimalnih standardov ne bi smeli zmanjšati; opozarja, da je treba izvajati zaveze, ki jih je sprejel OVSE, in načela, razvita v njegovem okviru, zlasti iz njegovih tematskih priporočil in smernic; opozarja, da je Komisija te standarde že upoštevala v okviru kopenhavnskih meril med pristopnimi pogajanj; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj za vse države članice EU uporabi enake standarde;
21. poudarja, da politika nediskriminacije sama po sebi ne rešuje vprašanj, s katerimi se srečujejo manjšine, in ne preprečuje asimilacije; ugotavlja, da pripadniki manjšin v zvezi s pravico do pravnih sredstev sodijo v posebno kategorijo in imajo posebne potrebe, ki jih je treba zadovoljiti, da bi bili popolnoma enakopravni, ter da je treba njihove pravice spoštovati in spodbujati, vključno s pravico do svobodnega izražanja, ohranjanja in razvijanja kulturne ali jezikovne identitete, ob spoštovanju identitete, vrednot in načel države, v kateri prebivajo; poziva Komisijo, naj spodbuja redno spremljanje jezikovne in kulturne raznolikosti v EU;
22. spodbuja Komisijo in države članice, naj še naprej podpirajo in financirajo zbiranje zanesljivih in primerljivih podatkov o enakopravnosti za merjenje neenakosti in diskriminacije, pri čemer naj se posvetujejo s predstavniki manjšin; poziva k učinkovitemu vseevropskemu spremljanju položaja narodnih in etničnih manjšin; meni, da bi morala Agencija EU za temeljne pravice okrepljeno spremljati diskriminacijo narodnih in etničnih manjšin v državah članicah;
23. priznava pomembno vlogo civilne družbe in nevladnih organizacij pri zaščiti manjšin in spodbujanju njihovih pravic ter v boju proti diskriminaciji; spodbuja Komisijo in države članice, naj se zavzemajo za zadostno financiranje in podporo teh organizacij;
24. poziva Komisijo in države članice, naj varujejo zaščito manjšin znotraj manjšin in obravnavajo neenakost v neenakosti, saj se pripadniki manjšin pogosto srečujejo z večplastno in presečno diskriminacijo; poziva Komisijo in države članice, naj izvajajo raziskave, ki bi obravnavale zapleteno vprašanje večplastne in presečne diskriminacije;

Boj proti diskriminaciji, kaznivim dejanjem iz sovraštva in sovražnemu govoru

25. je zaskrbljen zaradi skrb vzbujajočega naraščanja kaznivih dejanj iz sovraštva in sovražnega govora zaradi rasizma, ksenofobije ali verske nestrpnosti do manjšin v Evropi; poziva EU in države članice, naj okrepijo boj proti kaznivim dejanjem iz sovraštva ter diskriminatornim stališčem in ravnanju; poziva Komisijo in Agencijo EU za temeljne pravice, naj nadaljujeta svoja prizadevanja za spremljanje kaznivih dejanj iz sovraštva in sovražnega govora, ki so usmerjeni proti manjšinam, v državah članicah ter redno poročata o primerih in težnjah;
26. ostro obsoja vse oblike diskriminacije iz katerega koli razloga in vse oblike segregacije, sovražnega govora, kaznivih dejanj iz sovraštva in socialne izključenosti ter poziva Komisijo in države članice, naj jasno obsodijo in sankcionirajo zanikanje grozodejstev nad narodnimi in etničnimi manjšinami; ponovno poudarja svoje stališče, izraženo v resoluciji z dne 25. oktobra 2017 o vidikih temeljnih pravic pri vključevanju Romov v EU: boj proti anticiganizmu; opozarja, da bi morali biti vsi evropski državljani deležni enake pomoči in zaščite, ne glede na njihovo etnično ali kulturno pripadnost; poziva Komisijo, naj vzpostavi evropski okvir, in države članice, naj pripravijo posebne nacionalne načrte za boj proti ksenofobnemu nasilju in sovražnem govoru, usmerjenemu v pripadnike manjšin;
27. poudarja, da bi morale države članice spodbujati prijateljske in stabilne medsebojne odnose, in jih spodbuja k ohranjanju odprtega in podpornega dialoga s sosednjimi državami, zlasti na mejnih območjih, kjer se govori več jezikov in so prisotne različne kulture;
28. poziva Komisijo in države članice, naj začnejo ozaveščati prebivalce EU o raznolikosti in spodbujajo vse mirne oblike izražanja manjšinskih kultur; poziva države članice, naj v svoje učne načrte vključijo zgodovino narodnih in etničnih manjšin ter spodbujajo kulturo strpnosti v šolah; spodbuja Komisijo in države članice, naj vzpostavijo kulturne dialoge, med drugim tudi v šolah, v zvezi z različnimi oblikami sovraštva do manjšinskih skupin; spodbuja države članice, naj zagotovijo, da bodo nediskriminacija ter zgodovina in pravice pripadnikov manjšin vključeni v nacionalni izobraževalni sistem;
29. spodbuja Komisijo in države članice, naj začnejo izvajati kampanje proti sovražnemu govoru, naj v okviru policijskih sil ustanovijo enote za boj proti kaznivim dejanjem iz sovraštva, ki bodo temeljile na poznavanju izzivov, s katerimi se soočajo različne manjšinske skupine, in izvajajo usposabljanje na delovnem mestu, ter naj zagotovijo, da bodo pripadniki manjšin uživali enakost pred zakonom in imeli enak dostop do pravnega varstva in procesnih pravic;
30. meni, da morajo Komisija in države članice zagotoviti, da lahko pripadniki manjšin uveljavljajo svoje pravice brez strahu; v zvezi s tem spodbuja države članice, naj v šolske učne načrte na vseh ravneh vključijo obvezno izobraževanje o človekovih pravicah, demokratičnem državljanstvu in politični pismenosti; spodbuja Komisijo in države članice, naj zagotovijo obvezno usposabljanje za nosilce odgovornosti, ki so ključni za pravilno izvajanje zakonodaje EU in držav članic ter ki morajo biti usposobljeni za delovanje v korist vseh državljanov z vidika človekovih pravic; poziva Komisijo in države članice, naj obravnavajo presečno diskriminacijo v svojih politikah in programih financiranja;
31. spodbuja države članice, naj z namenom krepitve vzajemnega zaupanja vzpostavijo

nacionalne komisije za resnico in spravo, da se prizna večstoletno preganjanje, izključevanje in odtujevanje pripadnikov manjšin, in to dokumentirajo; poziva države članice, naj jasno obsodijo in sankcionirajo zanikanje grozodejstev nad pripadniki manjšin, ter jih spodbuja, naj na državni ravni določijo in počastijo pomembnejše dni spomina na manjšinske skupine, kot je dan spomina na žrtve holokavsta nad Romi; jih spodbuja, naj ustanovijo institucije, ki bodo predstavljale zgodovino in kulturo manjšinskih skupin, ter jih finančno in upravno podprejo;

32. meni, da je aktivna in smiselna socialna, gospodarska, politična in kulturna udeležba manjšinskih skupin ključna; zato poziva Komisijo in države članice, naj pripravijo strategije, ki bodo vključevale proaktivne in reaktivne ukrepe na podlagi dejanskih sistematičnih posvetovanj s predstavniki manjšinskih skupin, ter naj jih vključijo v vodenje, spremljanje in vrednotenje glavnih programov in projektov na vseh ravneh, tudi na lokalni, in s tem zagotovijo, da bodo vključujoče in nediskriminacijske;
33. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo celovito in temeljito izvajanje, uporabo in izvrševanje direktive o rasni enakosti, ter jih spodbuja, naj organizirajo kampanje za ozaveščanje o protidiskriminacijski zakonodaji; meni, da bi države članice morale zagotoviti, da so sankcije dovolj učinkovite, sorazmerne in odvračilne, kot je določeno v direktivi; poziva Komisijo, naj ustrezno spremlja izvajanje te direktive;
34. obžaluje, da predlagana direktiva o enakem obravnavanju iz leta 2008 (COM(2008)0426) še vedno čaka na odobritev Sveta; znova poziva Svet, naj čim prej sprejme stališče o predlogu;

Narodne in etnične manjšine

35. ugotavlja, da so narodne in etnične manjšine skupine pripadnikov manjšin, ki živijo na istem ozemlju in imajo skupno identiteto, kar je ponekod posledica tega, da so se spremenile meje, ponekod pa tega, da te osebe živijo na območju že dalj časa, pri tem pa so ohranile svojo identiteto; poziva Komisijo in države članice, naj zaščitijo kulturno in jezikovno identiteto narodnih in etničnih manjšin ter ustvarijo pogoje za spodbujanje te identitete; poudarja pomembno vlogo regionalnih in lokalnih organov v EU pri zaščiti narodnih in etničnih manjšin ter meni, da upravna reorganizacija in spremenjena ozemeljska rajonizacija ne bi smeli imeti negativnih posledic zanje; spodbuja države članice, naj finančna sredstva za uveljavljanje pravic manjšin zagotovijo iz centralnega proračuna, da ne bi obremenjevale lokalnih proračunov;
36. spodbuja Komisijo in države članice, naj narodnim in etničnim manjšinam zagotovijo enake možnosti sodelovanja v političnem in družbenem življenju; spodbuja države članice, naj sprejmejo volilne sisteme in zakone, ki bodo olajšali zastopanost narodnih in etničnih manjšin; poziva države članice, naj nemudoma sprejmejo popravne ukrepe za ustavitev diskriminatorne registracije rojstev, izvajajo registracijo rojstev pripadnikov manjšinskih skupin brez diskriminacije in zagotovijo, da so izdane osebne izkaznice nediskriminatorne;
37. spodbuja Komisijo in države članice, naj celovito proučijo sedanje manjšinske politike, da bi razjasnile prednosti in izzive ter zagotovile spoštovanje pravic narodnih in etničnih manjšin;
38. poziva Agencijo Evropske unije za temeljne pravice, naj pripravi mnenje o tem, kako bi

zasnovali sredstva za zaščito in uveljavljanje pravic pripadnikov narodnih manjšin v skladu s sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi št. T-646/13;

Kulturne pravice

39. poudarja, da so kulturne dejavnosti bistvene za ohranjanje identitete narodnih in etničnih manjšin ter da sta ohranjanje tradicij manjšin in izražanje umetniških vrednot v maternem jeziku še posebej pomembna za ohranjanje evropske raznolikosti; ugotavlja, da je ohranjanje kulturne dediščine manjšin v skupnem interesu EU in držav članic; poziva Komisijo in države članice, naj podpirajo, krepijo in spodbujajo kulturne pravice manjšin;
40. opozarja, da je razumevanje pojma „kultura“ bistveno za opredelitev obsega pravic manjšin na tem področju; ugotavlja, da je kultura v širšem smislu skupek materialnih in nematerialnih dejavnosti in dosežkov dane skupnosti, ki jo razlikujejo od drugih; poudarja, da bi morale kulturne pravice vključevati pravico do sodelovanja v kulturnem življenju, pravico do uživanja kulture, pravico do pripadnosti skupini, jezikovne pravice in varstvo kulturne in znanstvene dediščine;
41. spodbuja Komisijo in države članice, naj priznajo prispevek narodnih in etničnih manjšin h kulturni dediščini Unije, okrepijo dialog s predstavniki in pripadniki manjšin ter opredelijo in izvajajo usklajene politike in ukrepe za trajnostno upravljanje ohranjanja in razvijanja njihove kulture; spodbuja države članice, naj zagotovijo ustrezno stopnjo institucionalizacije praks na nacionalni ravni, da bi zaščitile kulturne pravice;
42. poziva Komisijo in države članice, naj narodne in etnične manjšine in njihove pripadnike vključijo v spodbujanje pridobivanja znanja in spretnosti, ki so potrebni za zaščito, trajnostno upravljanje in razvoj kulturne dediščine in jih je treba prenesti na prihodnje generacije, ter jih pri tem podpirajo; spodbuja Komisijo in države članice, naj tako na horizontalni kot vertikalni ravni vzpostavijo in vzdržujejo precejšnja sredstva za kulturo, namenjena pripadnikom manjšin, da bi zagotovile učinkovito, pregledno in enakopravno podporo kulturnemu življenju manjšinskih skupnosti;
43. poudarja dejstvo, da imajo mediji v zvezi s kulturnimi in jezikovnimi pravicami osrednjo vlogo; opozarja, da je možnost dostopa do informacij in vsebin ter prejemanja in objavljanja teh v jeziku, ki ga ljudje v celoti razumejo in se v njem sporazumevajo, osnovni pogoj za enakopravno in učinkovito udeležbo v javnem, gospodarskem, družbenem in kulturnem življenju; ugotavlja, da je treba v zvezi s tem posebno pozornost nameniti potrebam pripadnikov nacionalnih in etničnih manjšin, ki živijo na mejnih, podeželskih in odročnih območjih; izraža zaskrbljenost zaradi premajhnega financiranja medijskih hiš, ki objavljajo ali oddajajo vsebine v regionalnih ali manjšinskih jezikih; spodbuja Komisijo in države članice, naj zagotovijo ustrezno financiranje za organizacije ali medijske hiše, ki zastopajo manjšine, da bi prispevale k ohranjanju kulturnih identitet manjšin in jim omogočile, da z večino delijo svoja stališča, jezik in kulturo;
44. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo neodvisno delovanje medijev, spodbujajo uporabo manjšinskih jezikov v medijih ter upoštevajo nacionalne in etnične manjšine pri izdajanju dovoljenj za medijske storitve, vključno z dodeljevanjem pravic televizijskim in radijskim radiodifuznim hišam; poziva Komisijo in države članice, naj

zagotovijo ustrezna sredstva za organizacije, ki predstavljajo manjšine, da bi se okrepil njihov občutek pripadnosti svoji manjšinski skupini in bi se z njo identificirali, ter naj identitete, jezike, zgodovino in kulturo manjšin približajo večinskemu prebivalstvu;

45. opozarja na temeljno vlogo javnih medijev pri spodbujanju teh vsebin, zlasti v okviru demokratičnega nadzora lokalnih ali regionalnih oblasti; spodbuja Komisijo, naj ustvari pravne in zakonodajne pogoje za zagotovitev svobode storitev, posredovanja in sprejemanja avdiovizualnih vsebin v regijah, v katerih živijo manjšine, da bodo te lahko vsebine, ki se oddajajo čezmejno brez geografskega blokiranja, gledale in poslušale v maternem jeziku;
46. poziva Komisijo in države članice, naj z ustreznimi sredstvi zagotavljajo, da avdiovizualne medijske storitve ne vsebujejo spodbujanja nasilja ali sovražnega govora, usmerjenega proti pripadnikom manjšin; opozarja, da imajo mediji pomembno vlogo pri poročanju o kršitvah pravic manjšin, in če se o njih ne poroča, vsakodnevna resničnost, s katero se srečujejo manjšine, ostane neopažena;
47. spodbuja države članice, naj ne sprejemajo političnih ali pravnih aktov in politik, ki predpisujejo omejevalne ukrepe, kot so obveznosti glede podnaslavljanja in/ali prevajanja ter obvezne kvote za programe v uradnih jezikih; poziva Komisijo in države članice, naj omogočijo in spodbujajo prisotnost medijev, ki dejavnost opravljajo v regionalnih ali manjšinskih jezikih, tudi na spletnih vmesnikih; poziva Komisijo in države članice, naj organizacijam in medijem, ki zastopajo narodne in etnične manjšine, zagotovijo ustrezno financiranje ali nepovratna sredstva glede na njihove regionalne posebnosti in potrebe;
48. poziva države članice, naj v okviru evropskega leta kulturne dediščine spodbujajo in promovirajo kulturo svojih manjšin in s tem spodbudijo širjenje njihove zgodovine in tradicije ter zagotovijo, da te skupnosti ne bodo več izolirane;
49. poudarja, da bi bilo treba vsa področja politike, povezana s kulturno dediščino, oblikovati na vključujoč, na skupnosti temelječ in participativen način, vključno s posvetovanjem in dialogom z manjšinskimi skupnostmi, ki jih to zadeva;

Pravica do izobraževanja

50. ugotavlja, da ima izobraževanje ključno vlogo pri socializaciji in razvoju identitete ter ostaja glavno orodje za ponovno oživitev in ohranjanje ogroženih manjšinskih jezikov; ugotavlja, da ima vsak pripadnik narodne manjšine pravico do izobraževanja v manjšinskem jeziku; poudarja, da je stalnost izobraževanja v maternem jeziku osrednjega pomena za ohranjanje kulturne in jezikovne identitete; ugotavlja, da v zvezi z izobraževanjem v manjšinskem jeziku ni nobenega modela dobre prakse, ki bi bil primeren za vse narodne in etnične manjšine; ugotavlja, da je treba posebno pozornost nameniti osebam, ki uporabljajo znakovni jezik;
51. opozarja, da je v 14. členu Okvirne konvencije Sveta Evrope za varstvo narodnih manjšin priporočilo, naj podpisnice v okviru svojih izobraževalnih sistemov v kar največji možni meri zagotovijo, da imajo pripadniki narodnih manjšin enake možnosti za učenje jezika manjšine ali za izobraževanje v tem jeziku, ne da bi to vplivalo na učenje uradnega jezika ali poučevanje v njem;

52. poziva Komisijo in države članice k prihodnjim ukrepom, s katerimi se bodo oblikovala primerna orodja na lokalni ali regionalni ravni za spodbujanje in podporo uradne rabe jezikov, ki jih govorijo narodne in etnične manjšine na ozemljih, na katerih živijo, v skladu z načeli Okvirne konvencije za varstvo narodnih in etničnih manjšin ter z listino o jezikih, ob tem pa naj upoštevajo, da zaščita in spodbujanje rabe regionalnih in manjšinskih jezikov ne bi smela negativno vplivati na uradne jezike in obveznost njihovega učenja;
53. izraža obžalovanje, da nekatere države članice še niso ratificirale listine o jezikih in da jo nekatere, ki so jo ratificirale, ne izvajajo učinkovito; je razočaran zaradi dejstva, da se v nekaterih državah članicah obstoječe pravice ne izvajajo ali pa se celo kršijo;
54. spodbuja Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da bodo imeli pripadniki narodnih in etničnih manjšin v skladu z mednarodnimi normami zagotovljene pravice in ustrezne možnosti za izobraževanje v manjšinskem jeziku in učenje maternega jezika v javnih in zasebnih izobraževalnih ustanovah; spodbuja države članice, naj pripravijo ustrezne izobraževalne politike in izvajajo tiste, ki najbolj ustrezajo potrebam narodnih in etničnih manjšin, tudi prek posebnih izobraževalnih programov ali s posebnimi učnimi načrti in učbeniki; spodbuja države članice, naj zagotovijo finančna sredstva za usposabljanje učiteljev, da bi zagotovile učinkovito izobraževanje v manjšinskih jezikih, ter naj najboljšo prakso poučevanja tujih jezikov vključijo v metodologijo poučevanja uradnih jezikov v učnih načrtih za šole, ki izvajajo izobraževanje v manjšinskem jeziku; poudarja, da bi morale države članice zagotoviti, da se regionalni ali manjšinski jeziki in uradni jezik poučujejo z ustreznimi metodami;
55. spodbuja države članice, naj naravnim govorcem regionalnega ali manjšinskega jezika omogočijo, da se uradnega jezika dobro naučijo z vključevanjem dobrih praks poučevanja tujega in drugega jezika v metodološki pristop, sprejet za učenje uradnega jezika države;
56. poudarja, da bi se morali pripadniki manjšin naučiti tudi jezika, zgodovine in kulture večinskega prebivalstva, učenci večinskega prebivalstva in splošna javnost pa seznaniti z zgodovino in kulturo manjšin ter imeti možnost, da se učijo manjšinskih jezikov;
57. poziva države članice, naj spodbujajo pripravo učbenikov, ki bi zadostili potrebam govorcev regionalnih in manjšinskih jezikov, ali, če to ni mogoče, naj omogočajo uporabo učbenikov iz drugih držav, objavljenih v teh jezikih, v sodelovanju z regulativnimi organi s področja izobraževanja iz držav, v katerih se ti jeziki uporabljajo;
58. poudarja, kako pomembna sta visokošolsko izobraževanje v maternem jeziku in usposabljanje strokovnjakov s specializirano terminologijo, zlasti v regijah, kjer je veliko govorcev zadevnega jezika; poudarja, da je zdravnike nujno treba učiti manjšinskih jezikov;
59. spodbuja vlade držav članic, naj predstavnike manjšin vključijo v razprave o organizaciji svojih izobraževalnih sistemov;
60. spodbuja države članice, naj določijo preferencialne prage pri učenju regionalnih ali manjšinskih jezikov, da bi zagotovile pravičnost pri izobraževanju; spodbuja Komisijo in države članice, naj pripadnikom narodnih ali etničnih manjšin, ki živijo na območjih, kjer je teh manjšin veliko, vključno s podeželskimi ali redko poseljenimi območji,

zagotavljajo pravico do izobraževanja v manjšinskem jeziku, zlasti v maternem jeziku, če je povpraševanje zadostno; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da reforme in politike na področju izobraževanja ne omejujejo pravice do izobraževanja v manjšinskem jeziku;

61. poziva Komisijo in države članice, naj na vertikalni ravni spodbujajo dostopnost celovite podpore za manjšinske in regionalne jezike v izobraževalnih sistemih, zlasti s tem, da se na ministrstvih držav članic za izobraževanje in na Komisiji ustanovijo enote, pristojne za vključevanje izobraževanja v manjšinskem in regionalnem jeziku v šolske učne načrte; poziva države članice, naj spodbujajo neprekinjeno učenje manjšinskih jezikov od predprimarne vzgoje in izobraževanja do terciarnega izobraževanja;
62. poudarja, da sta usposabljanje učiteljev in dostop do kakovostnih učbenikov in učnega gradiva bistven pogoj za zagotavljanje kakovostnega izobraževanja učencem; meni, da bi morale biti v učnih načrtih, učnem gradivu in učbenikih za zgodovino pošteno, točno in informativno prikazane družbe in kulture manjšinskih skupin; ugotavlja, da sta splošno priznani težavi pri izobraževanju v manjšinskem jeziku, ki ju je treba obravnavati, nezadosten dostop do visokokakovostnega učnega gradiva in nezadostno število ustrezno usposobljenih učiteljev, ki govorijo manjšinski jezik; ugotavlja, da bi bilo treba večdimenzionalno poučevanje zgodovine zahtevati v vseh šolah, in sicer tako v manjšinskih kot večinskih skupnostih; ugotavlja, da je pomembno razviti usposabljanje učiteljev, ki bo ustrezalo potrebam poučevanja na različnih ravneh in v različnih vrstah šol;
63. poudarja, da poučevanje manjšinskih jezikov prispeva k vzajemnemu razumevanju med večino in manjšino in približevanju skupnosti; spodbuja države članice, naj izvajajo pozitivne ukrepe za zagotovitev ustrezne zastopanosti manjšin v izobraževanju, javni upravi in izvršnih organih na nacionalni, regionalni in občinski ravni;
64. spodbuja Komisijo, naj okrepi promocijo programov, osredotočenih na izmenjavo izkušenj in primerov najboljše prakse v zvezi z izobraževanjem v regionalnih in manjšinskih jezikih v Evropi; poziva EU in Komisijo, naj v prihodnjih generacijah programov Erasmus+, Ustvarjalna Evropa in Evropa za državljane v novem večletnem finančnem okviru več pozornosti namenita regionalnim in manjšinskim jezikom;
65. globoko obžaluje, da v nekaterih državah članicah učenci, ki so pripadniki manjšin, niso vključeni v običajne izobraževalne ustanove, temveč v posebne šole, z obrazložitvijo, da učnega jezika ne obvladajo dovolj dobro; opozarja, da izobraževanje v manjšinskem jeziku ali dejstvo, da je nekdo pripadnik manjšine, ne sme biti opravičilo za segregacijo otrok na podlagi identitete; poziva države članice, naj se vzdržijo tovrstne segregacije in sprejmejo ustrezne ukrepe, da tem učencem omogočijo pouk v običajnih šolah; spodbuja države članice, naj razmislijo o uvedbi tem, povezanih s temeljnimi človekovimi pravicami in pravicami manjšin, zlasti v šolske učne načrte, da bi se v okviru izobraževanja spodbujali kulturna raznolikost in strpnost;

Jezikovne pravice

66. ugotavlja, da je jezik pomemben vidik kulturne identitete in človekovih pravic manjšin; poudarja, da je treba spodbujati pravico do uporabe manjšinskega jezika v zasebnem in javnem življenju ter brez diskriminacije na območjih, kjer je veliko število pripadnikov manjšin, da bi omogočili prenos jezika iz ene generacije v drugo in da se zaščititi

jezikovna raznolikost v Uniji; poziva Komisijo, naj okrepi svoj načrt za spodbujanje poučevanja in rabe regionalnih jezikov kot možen način odpravljanja diskriminacije na podlagi jezika v EU ter spodbuja jezikovno raznolikost; opozarja, da je spodbujanje znanja manjšinskih jezikov med ljudmi, ki niso pripadniki manjšin, način za spodbujanje vzajemnega razumevanja in priznavanja;

67. poudarja, da je Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 11. septembra 2013 o ogroženih evropskih jezikih in jezikovni raznolikosti v Evropski uniji¹ spomnil, da bi morala Komisija nameniti pozornost dejstvu, da nekatere države članice in regije s svojimi politikami ogrožajo preživetje jezikov znotraj svojih meja, četudi ti jeziki niso ogroženi drugod po Evropi; poziva Komisijo, naj preuči administrativne in zakonodajne ovire za uporabo teh jezikov;
68. ugotavlja, da se v EU poleg 24 uradnih jezikov uporablja še 60 drugih jezikov, ki so tudi del kulturne in jezikovne dediščine Unije in ki jih govori 40 milijonov ljudi iz določenih regij ali posebnih skupin; ugotavlja, da je večjezičnost Evropske unije na ravni mednarodnih organizacij edinstvena; ugotavlja, da je načelo večjezičnosti zapisano tudi v Listini EU o temeljnih pravicah, ki Evropsko unijo zavezuje k spoštovanju jezikovne raznolikosti ter podpiranju bogate jezikovne in kulturne dediščine Evrope s spodbujanjem učenja jezikov in jezikovne raznolikosti;
69. spodbuja Komisijo in države članice, naj v okviru upravnih organov in organizacij v javnem sektorju v skladu z načelom sorazmernosti omogočijo in spodbujajo rabo regionalnih in manjšinskih jezikov v praksi, na primer v odnosih med fizičnimi osebami in organizacijami na eni strani ter javnimi organi na drugi strani; spodbuja države članice, naj v teh jezikih zagotavljajo informacije in javne storitve, tudi na spletu, na območjih, kjer je število pripadnikov narodnih ali etničnih manjšin veliko;
70. poziva države članice, naj spodbujajo dostop do manjšinskih in regionalnih jezikov s financiranjem in podporo prevajanja, sinhronizacije in podnaslavljanja ter s kodifikacijo ustrezne in nediskriminatorne terminologije v upravnem, trgovinskem, gospodarskem, socialnem, tehničnem in pravnem registru;
71. spodbuja občinske organe na zadevnih območjih, naj zagotavljajo rabo regionalnih in manjšinskih jezikov; spodbuja države članice, naj kot smernice uporabljajo dobro prakso, ki že obstaja na nacionalni ravni;
72. poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo uporabo regionalnih ali manjšinskih jezikov na lokalni in regionalni ravni; ob upoštevanju tega cilja aktivno spodbuja zadevne občinske organe, naj zagotovijo uporabo teh jezikov v praksi;
73. spodbuja Komisijo in države članice, naj na območjih, kjer živi veliko pripadnikov narodnih manjšin, zagotovijo, da so varnostne in zaščitne oznake in označbe, pomembna obvezna navodila in za državljane pomembne javne objave organov ali zasebnega sektorja ter krajevna imena in topografske oznake pravilno navedeni in so na voljo v jezikih, ki se običajno uporabljajo v zadevni regiji, tudi na znakih, ki označujejo vstop v urbano območje in izstop iz tega območja, in na vseh drugih prometnih znakih, na katerih so navedene informacije;

---

¹ UL C 93, 9.3.2016, str. 52.

74. ugotavlja, da je vizualna predstavitev regionalnih in manjšinskih jezikov – prometni znaki, imena ulic, imena upravnih, javnih in komercialnih institucij itd. – osrednjega pomena za spodbujanje in varovanje pravic narodnih in etničnih manjšin, saj odraža in krepi pomembno rabo regionalnih in manjšinskih jezikov ter pri tem pripadnike narodnih in etničnih manjšin spodbuja k rabi, ohranjanju in razvoju njihove posebne jezikovne identitete in jezikovnih pravic, izražanju njihove večetnične lokalne identitete in krepitvi njihovega občutka odgovornosti kot članov skupine v lokalni ali regionalni skupnosti;
75. poziva države članice, naj ne izvajajo pravnih praks, ki ovirajo dostop manjšin do celotnega spektra poklicev, ki se opravljajo v zadevni državi, oziroma naj te prakse odpravijo; poziva države članice, naj zagotovijo ustrezen dostop do pravnih in sodnih storitev; poudarja, da bi morali biti predstavniki manjšin izrecno obveščeni o postopkih v skladu z nacionalno zakonodajo, ki jih naj izvedejo, če so kršene njihove pravice kot pripadnikov manjšin;
76. spodbuja Komisijo in države članice, naj priznajo, da ima vsak pripadnik manjšine pravico uporabljati svoj priimek (ime očeta) in ime v manjšinskem jeziku in pravico, da sta uradno priznana tudi v kontekstu svobode gibanja v EU;
77. spodbuja Komisijo in države članice, naj ukrepajo in preprečijo upravne in finančne ovire, ki bi lahko vplivale na jezikovno raznolikost na evropski in nacionalni ravni ter preprečevale rabo in uveljavljanje jezikovnih pravic pripadnikov narodnih in etničnih manjšin; poziva države članice, naj ustavijo jezikovno diskriminacijske prakse;

Sklep

78. poziva Komisijo, naj pripravi skupni okvir za oblikovanje minimalnih standardov EU za zaščito manjšin; priporoča, naj ta okvir vsebuje merljive mejnike in redno poročanje, sestavljajo pa ga naj vsaj:
  - priprava smernic, ki odražajo dobro prakso v državah članicah, v sodelovanju z različnimi deležniki, vključenimi v varovanje pravic manjšin,
  - priporočilo Komisije, v katerem se upoštevajo obstoječi nacionalni ukrepi, subsidiarnost in sorazmernost,
  - zakonodajni predlog direktive o minimalnih standardih za manjšine v EU, ki bo pripravljen na podlagi zgoraj navedenih točk po opravljeni ustrezni oceni učinka v skladu z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti, ki veljata za države članice, in bo vključeval jasna merila in sankcije;
79. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da bo okvir vključeval zbirko podatkov ter metodologije za spremljanje in poročanje, ki bodo temeljile na terenskem delu ter bodo usmerjene v finančni in kakovostni vidik, saj ti elementi podpirajo učinkovite politike, ki temeljijo na dokazih, ter lahko prispevajo k izboljšanju učinkovitosti sprejetih strategij in ukrepov;

o

o o

80. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, Agenciji Evropske unije za temeljne pravice, vladam in parlamentom držav članic ter držav kandidatk, OVSE, OECD, Svetu Evrope in OZN.